

Xamis Muradov – 80

Bədii və sənədli filmlər rejissoru

**Qax rayonunun S.Vurğun adına Mədəniyyət Mərkəzinə toplaşanlar
görməli kinorejissor və ssenarist Xamis Muradovun şərəfli ömür və sənət
yoluna nəzər salıb və yubilyara ən xoş arzularını bildiriblər.**

Mədəniyyət işçilərinin, ziyalıların, həmçinin görkəmli kinorejissorun ailə üzvlərinin iştirak etdikləri yubiley gecəsinə RİH başçısı Musa Şəkiliyev açaraq Xamis Muradova təbriklərini çatdırıb. Qeyd olunub ki, Azərbaycanın kino mədəniyyəti tarixində özünəməxsus yeri olan kinorejissor Xamis Muradovun yubileyinin onun ata-baba yurdu Qaxda keçirilməsi şəhərin mədəni həyatı üçün əlamətdar hadisədir. Xamis Muradov Azərbaycan kinosunun "qızıl fondu"na daxil olan filmləri ilə mədəniyyət xəzinəmizi zənginləşdirib.

O, 1943-cü il sentyabrın 15-də Qax rayonunun Qaxmuğal kəndində anadan olub. M.Əliyev adına Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunun (indiki ADMİU) Rejissorluq fakültəsində təhsil alıb. 1966-cı ildən Cəfər Cəbbarlı adına "Azərbaycanfilm" kinostudiyasında əmək fəaliyyətinə başlayıb. Görkəmli kinorejissorlar Şamil Mahmudbəyovun quruluş verdiyi "Torpaq. Dəniz. Od. Səma" (1967) və Muxtar Dadaşovun çəkdiyi "Qanun naminə" (1968) filmlərində rejissor assistenti kimi çalışıb. O, Ş.Mahmudbəyovun 1969-cu ildə lentə aldığı "Şərikli çörək" filmində də 2-ci rejissor olub.

Sonrakı 3 ildə Moskvada "Ali rejissorlar və ssenaristlər kursu"nda təhsilini davam etdirib. Bakıya qayıtdıqdan sonra "Nəsimi" (1971) qısametrajlı tarixi-bioqrafik sənədli filmi ilə rejissor debütünü edib. Bu ekran əsərindən sonra sənədli kino istiqamətinə yönələn rejissor "Azərbaycanfilm"də tanınmış ədəbiyyat və mədəniyyət xatimlərimiz haqqında 50-dən artıq maraqlı film lentə alıb.

Rejissorun "Aşıq Ələsgər", "Daşkəsən", "Həmid Sultanov", "Bahar günəşi", "Qarabağ bülbülləri", "Şənlik bizə yaraşır", "Dünyaya insan gəlir", "Üzeyir Hacıbəyov", "Bakının işıqları", "Natəvan", "Abşeron rəngləri" və digər koloritli üslub və priyomlarla lentə aldığı filmlər görkəmli şəxsiyyətlərimizin tanınılmasında, yeni nəsillərin tərbiyəsində, vətəndaşlıq məsuliyyətinin artmasında mühüm rol oynayıb. Müəllifin "Əks-səda" və "Balaban" filmləri Dövlət mükafatına, "9 dəqiqə" filmi isə "Humay" və "Qızıl çiraq" mükafatlarına layiq görülüb.

Xamis Muradov, eyni zamanda, 20-yə yaxın sənədli filmin ssenari müəllifi, 10-dək bədii ekran işinin prodüseri kimi çalışıb. "Ovsunçu", "Yalan", "Biz qayıdacağıq!", "Günaydın, mələyim!", "Əlavə təsir", "Tərsinə çevrilən dünya" və s. bu qəbildəndir.

Rejissor 1988–2001-ci illərdə "Salamə" sənədli filmlər studiyasına rəhbərlik edib. Daha sonra 10 il "Azərbaycanfilm" kinostudiyasının direktoru olub. Hüzn və qürur salnaməsinin ekranı gətirilməsində fəal iştirak edib. 1990-cı ildə Tofiq Məmmədov, Ramiz Əliyev və Rövşən Almuradlı ilə birgə yaratdığı "Azadlığa gedən yollar" tammetrajlı, eləcə də "Şəhidlər və qazilər" qısametrajlı sənədli filmləri buna misal ola bilər. Bakıda 1990-cı ilin 20 yanvarında sovet ordusu əsgərləri tərəfindən gülləbaran edilmiş şəhər

sakinlərinin şəhid olmaları və əlil qalmalarının təsvir edildiyi 2-ci film məhz Xamis Muradovun ssenarisi əsasında ekranlaşdırılıb. "Şəhidlik zirvəsi" qısametrajlı sənədli filmində Azərbaycan ərazilərinin Rusiya ilə İran arasında bölüşdürüldüyü 1828-ci ildən müasir dövrdə Azərbaycanca baş vermiş ictimai-siyasi hadisələr əksini tapıb. Bu film Xamis Muradovun Eldar Quliyev və Oqtay Mirqasımovla müştərək ssenarisi əsasında çəkilib.

Ölkə rəhbərliyinin sənət adamlarına göstərdiyi diqqətdən Xamis Muradov da kənar qalmayıb, Azərbaycan kinosunun inkişafında xidmətlərinə görə 2000-ci ildə "Əməkdar incəsənət xadimi", 2005-ci ildə "Xalq artisti" fəxri adlarına layiq görülüb. 2012-ci ildən isə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüddçüsüdür.

Tədbirdə çıxış edən "Xalq qəzeti"-nin bölgə müxbiri İlqar Həsənov Xamis Muradovun Azərbaycan kinosu tarixində önəmli mövqeyindən söz açaraq onun sənətkarlıq xüsusiyyətlərindən, insan kimi sadəliyindən, yüksək mədəniyyətindən bəhs edib.

Yubiley gecəsində, həmçinin Xamis Muradovun sənət dostlarının yubilyara təbrik videomüraciətləri təqdim olunub. Ardınca Mədəniyyət Mərkəzinin nəzdində fəaliyyət göstərən İ.Dağıstanlı adına Xalq teatrının aktyorları bədii proqramla çıxış ediblər.

Sonda Xamis Muradov çıxış edərək yaradıcılığına göstərilən yüksək diqqətə görə rayon rəhbərliyinə, həmçinin tədbir iştirakçılarna öz minnətdarlığını bildirib.

İ.MUSAOĞLU
XQ